مَؤْبَدُ 1. ح. ގަވާއިދަކީ، ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުން ފާ ކުރުމާ ގުޅޭ ގަވާއިދު، ގާނޫނު ނަންބަރ 11/2015 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަސީލަތްތެރި ވަނަ ބޮޑެތި ގާނޫނު) ގެ 55 ވަނަ ދަށުގެ (ބ) ގެ 11 ވަނަ ނަންބަރުގައި ވަނަ ބޮޑެތި ދަތިވެރަށް ބަދަލުކުރުމަށް ހަދާފައިވާ.

سَرَسْ 2. ح. ގަވާއިދުގައި ބާއްބަ، "ކުލަބުތަކުން ފާ ކުރުމާ ގުޅޭ ގަވާއިދު" ކަށަ.

حَدُّ بَعْدَ 3. ح. ގަވާއިދުގެ ދަށުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަސީލަތްތެރި ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުން ފާ ކުރުމާ ގުޅޭ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ކުލަބުތަކުން ފާ ކުރުމާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުލަބުތަކުން ފާ ކުރުމަށް ބާރުދީ ހުށަހަޅާ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ، ގެ ތެރެއިން ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ.

وِزْرٌ ذَنْبٌ 4. ކުލަބުތަކުން ގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ، ތަންތާ ކުލަބުތަކުން ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ. ތަނެ ح. ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ.

(ا) ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުން ތަނެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ، ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ. ح. ގަވާއިދުގެ ދަށުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގ ވަނަ ބޮޑެތި ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ (ގ.ދ.ތ) ގެ، ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ.

(ب) ވަނަ ބޮޑެތި ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ.

(ج) ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ ކުލަބުތަކުގެ ގާނޫނީ ދާއިރާ ކަށަ.

(ރ) ކޯޓް ފީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނީ އެކޯޓުގެ ޖުޑިޝަލް ފީއެވެ. އަދި ކޯޓަކަށް ބޭނުންވާ ޓެކްސްޓް ފޮތްތަކާއި، އިލްމީ ޖާނަލް ވަސީލަތްތަކާއި ފީއެއް ނަގަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ނަމަ، އެ ފީއަކާއި، ފޮޓޯ ކޮޕީކުރުމަށް ނަގާ ހަރަދު ފަދަ އެއްވެސް ފީއެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ.

(ބ) ކޯޓުގެ މުވައްޒަފުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައިވާ ޓްރާންސްލޭޓަރު އިންޓަރޕްރެޓަރުން، ފީލްޑް ވިޒިޓް، އިންޓަރސްޓޭޓް ޓްރިޕް، އިންޓަރނޭޝަނަލް ފަދަ ޚަރަދުތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ ތަޙުގީގު ހަރަދާ އަދި އެކްސްޕާޓް ވިޓްނަސް ފީއާ ހަރަދު ހަމަޖެއްސުމަށްކުރެވޭ ދަރިވަރުސީން ޓެކްނިކަލް ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމްޕެނީ ދައްކާ ބަޔާން ދަރިވަރުސީއަން ލިބޭ ބަޔާން ރިޕޯޓްތަކުގެ ޚަރަދު ފިޔަވައި ދަރިވަރުސީން ކުރާ ހަރަދުތަކުގެ ވިސްނުން ރަސްމީކޮށް ކަނޑައަޅާ ދަރިވަރުސީގެ ފީނޭންސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

(ޅ) ސްޕޮންސަރ ކުރާ ކޯސްތަކާ، ކޯޓްރޫމް ޓެކްނޮލޮޖީ ކޯސްތަކާ، ކޯޓެޕް ޕްރިންޓް ނުހިމެނޭ ފަދަ ކުރު ކޯސްތަކުގެ ފީ ކަނޑައަޅާނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

(ކ) ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި މުއައްސަސާތަކުން ހިންގާ ކޯސްތަކަށް ފީ ނަގާނީ ހިންގާ ޚަރަދަށް ބަލާފައެވެ. ކޯޓުގެ ބައިވެރިން ފީ ނަގާ މިންވަރާއި ފީ ދައްކާނެގޮތް ކަނޑައަޅާނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

(އ) ދަރިވަރު އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުން އަދަދު ރަޖިސްޓްރީވާ ނަމަ ފީ ކަނޑައަޅާނީ މި ޤަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ.

(ވ) ސްޕޮންސަރޝިޕް ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މަތީ ތަޢުލީމުގެ އެހީއާ ސްކޮލަރޝިޕްގެ ދަށުން ކިޔަވާ ކުއްޖެއް ނަމަ ސްޕޮންސަރޝިޕް ނުވަތަ އެހީ ލިބޭނެކަމުގެ ރަސްމީ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(މ) މާއްދާއަކުން ފެއިލްވެގެން ދަރިވަރަކު މާއްދާއެއް ރިޕީޓްކުރާ ނަމަ، މާއްދާއެއް ރިޕީޓްކުރާ ސެމިސްޓަރުގައި އެ މާއްދާއަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފީ ދަރިވަރުން ދައްކަންޖެހޭނެއެވެ.

(ފ) ދަރިވަރުސީން ހިންގާ ކޯހެއްގައި އަދަދު ރަޖިސްޓްރީ ވާ ދަރިވަރުން ކޯސް ރަސްމީކޮށް ރަޖިސްޓްރީ ކޯޑްފޯމް އަދި ދަރިވަރު ވަނީނަމަ ބޭނުންވާ ކޯހުގެ، ކޯސް

ފީ ނުވަތަ ކޯސް ފީގެ ފުރަތަމަ އިންސްޓޯލްމަންޓް ގޮތުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ އަދަދު ދައްކާ ހަލާސް ކުރުމުންނެވެ. މި ނުދައްކާ ދަރިވަރުން ރަޖިސްޓްރީ ނުކޮށްދިނުމާއި، ކްލާސްތަކުގައި ބައިވެރި ނުކުރުމާއި ލާނިން މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމްއަށް އެކްސެސް ނުދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޔުނިވަރސިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ބ) ދަރިވަރުން ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ކޯހަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް އިންސްޓޯލްމަންޓްގެ ގޮތުގައި ކޮންމެ މަހަކު ސްޓޫޑެންޓް އިންފޮރމޭޝަން މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމްގެ ތެރެއިން މަހުންމަހަށް އިންވޮއިސް ކުރެވިގެންދާނެއެވެ. އަދި ރިސީޓް [illegible] ވަކިން އިންވޮއިސް ކުރެވޭނެއެވެ.

(ޅ) ސެމިސްޓަރަކު ފީ ނަގާ މަސްތަކަށް ބަލާނީ އެކަޑަމިކް ކަލަންޑަރުގެ ސެމިސްޓަރަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މަސްތަކެވެ.

(ކ) ކޯހުގެ އިންސްޓޯލްމަންޓްތަކަށް ނުވަތަ ރިޕީޓް މޮޑިއުލަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް ސަރުކާރު ބަންދުނޫން 10 ދުވަސް ދެވޭނެއެވެ. ކަނޑައެޅޭ މުއްދަތުގައި ފައިސާ ނުދައްކާ ދަރިވަރުންނާމެދު މިގަވާއިދުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޔުނިވަރސިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(އ) އިޚްތިޔާރީ މާއްދާއެއްގެ ގޮތުގައި ވަކި މާއްދާއެއް ކިޔަވަން ބޭނުންވާނަމަ އެމާއްދާއަކީ އެސެސްމަންޓްއެއްގައި ކިޔަވައިދޭ މާއްދާއެއްކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. ޔުނިވަރސިޓީގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކު އަނގަބަހުން ބުނާ ވާހަކައެއް ޔުނިވަރސިޓީން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ލިޔުމަކާ ތަޢާރުޟުވާނަމަ ސިޔާސަތު މައްޗަށް ކުރުމުގައި ބަލާނީ ރަސްމީ ލިޔުމުން ފެންނަން ހުންނަ މައްޗަށެވެ.

ފީ ކަނޑައެޅުމާއި، ޢާންމުކުރުން

5. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކޯސްތަކަށް ފީ ކަނޑައަޅައި އެކަން ޢާންމު ކުރާނީ އަންނަނިވި އުސޫލުންނެވެ.

(ހ) ޔުނިވަރސިޓީއިން ކޯސް ފީގެ ގޮތުގައި ނަގާ އަދަދު ބިނާވެގެންވަނީ ދަރިވަރު ކިޔަވާ ކޯހުގެ ބާވަތާއި، ސަނަދުގެ ލެވެލާއި، މާއްދާ އާއި، އަދި މާއްދާގެ ކްރެޑިޓް ޕޮއިންޓްގެ މައްޗަށެވެ. މި މައުލޫމާތުތައް މި ގަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި އެވަނީއެވެ.

(ށ) ޔުނިވަރސިޓީގައި ހިންގުމަށް ނިންމާ ކޯސްތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފީ އެނގޭނެ ލިޔުމެއް ޔުނިވަރސިޓީގެ ވެބްސައިޓުން ކޮންމެ އަހަރަކު ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ދަރިވަރަކު ކިޔަވަމުންދާ ކޯސް އެހެން ކޯހަކަށް ބަދަލު ކޮށްދިނުމަށް އެދަރިވަރެއްގެ ކޯސްފީ ނަގާނީ އެދަރިވަރަކު އަލަށް ބަދަލުވާ ކޯހުގައި، އެކޯހަށް ދަރިވަރު ބަދަލުވި ދުވަހު އެކޯހަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކޯސްފީއެވެ. ދަރިވަރަކު ކިޔަވަމުންދާ ކޯސް އެހެން ކޯހަކަށް ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް، އެ ދަރިވަރެއްގެ ކޯސްފީ ނަގާނީ އަލަށް ބަދަލުވި ކޯހަށް އެ ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ފީގެ ނިސްބަތުންނެވެ. އަދި ބަދަލުވި ކޯހުގެ ޖުމްލަ ފީ އެ ދަރިވަރަކު ދައްކަންޖެހޭނެއެވެ. ކުރިން ކިޔެވި ކޯހަށް ދައްކާފައިވާ އެއްވެސް ފީއެއް އަލު ކޯހުގެ ފީގެ ތެރެއަށް ބަދަލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، އެޑްވާންސްޑް ސްޓޭންޑިންގ ނުވަތަ ކްރެޑިޓް ޓްރާންސްފަރ ލިބުމަށް ކުލިއްޔާއަށް ހުށަހަޅައި، އެކަން ހަމަޖެހިއްޖެ ނަމަ، އިސްތިސްނާއީ މޮޑިއުލްތަކުގެ ފީ އުނިކޮށްދިނުމަށް އެދި ފައިނޭންސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

ބިދޭސީ ދަރިވަރުންގެ ފީ 6. ބިދޭސީ ދަރިވަރެއްގެ އަގުން ވެސް ނަގާނީ ދިވެހި ދަރިވަރެއްގެ އަގުން ނަގާ ފީ އެވެ.

ކޯސްފީ ނުދައްކާ ދަރިވަރާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުން

7. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ފީ ނުދައްކާ ދަރިވަރުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅޭނީ އަންނަނިވި އުސޫލުންނެވެ.

(ހ) އުނިވަރސިޓީގައި ދަރިވަރަކު ކިޔަވަމުންދާ ކޯހަކަށް ފީ ދެއްކުމަށް ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުގައި ފީ ދައްކައި ރަޖިސްޓަރކުރަންވާނެއެވެ. އުނިވަރސިޓީން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުގައި ފީ ނުދައްކައިފިނަމަ ދިމާވާ މައްސަލަތަކުގެ ޒިންމާއަކީ ދަރިވަރު އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާއެކެވެ. ދަރިވަރު ނޫން ފަރާތަކުން ސްޕޮންސަރކުރާ އެފަރާތަކުން ސީދާ އުނިވަރސިޓީއަށް ފީ ދައްކާނޭކަމުގެ އިޤުރާރުވެ ހަމަޖެހިފައިވާނަމަ ޖިންމާ އުފުލަންވާނީ އެފަރާތަކުންނެވެ. ދަރިވަރު ނޫން ފަރާތަކުން ސްޕޮންސަރ ކުރާ ކޯހެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ފީ ނުދައްކާމުން އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް އުނިވަރސިޓީން އަޅާނީ ދަރިވަރާ މެދުއެވެ. ފީނުދައްކާ ދަރިވަރުންނާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ގޮތުން އުނިވަރސިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ވަގުތީގޮތުން ނުވަތަ އެކަށައަޅާ ފުރިހަމަ ކުރަންދެން އަންނަނިވި ފިޔަވަޅުތައް ދަރިވަރަކަށް އެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެން ވެއެވެ.

(ށ) އުނިވަރސިޓީއަށް ނުދައްކާ އެއްވެސް ފީއެއް ވާނަމަ ދަރިވަރުގެ ސެޓްފިކެޓުގެ ފަދަ އިމްތިޙާނު ވަނަން މަސައްކަތްކުރުމާއި، ގައިޑު އެސެސްމަންޓް ކޯރެސްޕޮންޑެންސްތައް ބަލައިނުގަތުމާއި، އިމްތިޙާނުތަކުގެ ނަތީޖާތައް ހިފެހެއްޓުމާއި، އަދި ސްޓޫޑެންޓް ކާޑު އެންރޯލްމަންޓްކުރުމާއި، ޓްރާންސްކްރިޕްޓް ހިފެހެއްޓުމާއި، ސަނަދު ހިފެހެއްޓުމާއި، ދަސްކުރި ނުކުރުމާއި، އުނިވަރސިޓީގެ ކާޑު ދުން ނުކުތުމާއި،

ޔުނިވަރސިޓީއިން ވަކިކުރުމާއި، ފައިސާ ހޯދުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތަށް ދިއުމަކީ ޔުނިވަރސިޓީއަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެކެވެ.

(ނ) މީގެ އިތުރުން ކޯސް ނިންމިކަމުގެ ސެޓްފިކެޓާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓް ދޫކުރާނީ ޔުނިވަރސިޓީއަށް ދަރިވަރު އެކަށައަޅާ ދައްކަންޖެހޭ ހުރިހާ ފީއެއް ދައްކާ ޚަލާސްކޮށް ކްލިއަރެންސް ފޯމް ފުރިހަމަކޮށް ހުށަހެޅުމުންނެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ކުރިޔަށް ޔުނިވަރސިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ ފުރިހަމަކޮށްގެންވާ ނުވަތަ ފުރިހަމަނުކޮށް ކޯހުގެ ވަކި ހިސާބަކުން ހުއްޓާލައިފައިވާ ކޯސްތަކުގެ ފީ، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ފީ، އިންޓަރނެޓް ފީ އަދި ލައިބްރަރީ ފީ އަދި ދައްކަން ފީ އެއް ވާނަމަ އެފަދަ ފީތަކެއް ހިމެނެއެވެ.

(ރ) ޔުނިވަރސިޓީގައި ދަރިވަރަކު ކިޔަވަމުންދާ ކޯސް ފީ ދެއްކުމަށް ކަނޑައެޅޭ މުއްދަތުގައި ފީ ދައްކާ ޚަލާސްނުކޮށް ޔުނިވަރސިޓީން ވަކިވުމަށް އެދިއްޖެނަމަ އެދުން އެ ދަރިވަރަކު ޔުނިވަރސިޓީގެ ކަށަވަރުކަން އެޑްމިޝަންސްފޯމް މީގެ ކުރިން އެ ދަރިވަރު ޔުނިވަރސިޓީއަށް ދައްކަން އޮތް ފީ ނުވަތަ ދަރިވަރު ކޯހުން ވަކިވުން ހުއްޓުވި ދުވަހާ ހިސާބުން ދައްކަންޖެހޭ ފީ ޔުނިވަރސިޓީއަށް ދައްކާ ޚަލާސްކުރުމުންނެވެ.

އިސްތިސްނާ ކޯސްތައް

8. ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކޯސްތަކަށް އިތުރު ފީ ފިޔަވާ އިތުރު ފީއެއް ނުނެގޭނެއެވެ. އިތުރު ފީ އަކީ 300 (ތިންސަތޭކަ) ރުފިޔާއެވެ.

(ހ) ސްޓެޕް 1 އިން އެރަބިކް ލޭންގުއޭޖް

(ށ) ސްޓެޕް 1 އިން ދިރާސާތު ޤުރުއާން

ސްޓޫޑެންޓް ޔޫނިއަން މެންބަރުންގެ ފަންޑާ ނެގުން

9. ސްޓޫޑެންޓް ޔޫނިއަންގެ މެންބަރުންގެ ފަންޑާގެ ގޮތުގައި ޔުނިވަރސިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާ ކޮންމެ ދަރިވަރެއްގެ އަތުން 50 (ފަންސާސް) ރުފިޔާގެ ފަންޑާއެއް ކޯސް ފީގެ ތެރޭގައި ހިމަނާ ފީއެއްގެ ގޮތުގައި ނަގާނެއެވެ.

ދަރިވަރަށް ކޯސްފީ އަނބުރާ ދިނުން

10 އެކި ސަބަބުތަކާހުރެ ޔުނިވަރސިޓީން ވަކިވާ ދަރިވަރުންނަށް ފީގެ ގޮތުގައި އެ ދަރިވަރަކު ދައްކާފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ދެވޭނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

(ހ) އެ ދަރިވަރަކު ޔުނިވަރސިޓީން ވަކިވެއްޖެނަމަ، އެ ސެމިސްޓަރުގެ 02 ވަނަ ހަފްތާގެ ކުރިން ނަމަ، އެ ދަރިވަރަކު ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ 100% އިން ސައްތަ އަނބުރާ އެ ދަރިވަރަކަށް ރައްދު ކުރެވޭނެއެވެ.

(ށ) އެ ދަރިވަރަކު ޔުނިވަރސިޓީން ވަކިވެއްޖެނަމަ، އެ ސެމިސްޓަރުގެ 03 ވަނަ ހަފްތާގެ ފަށުން އަދި 07 ވަނަ ހަފްތާގެ ނިމުމުގެ ކުރިން ނަމަ، އެ ދަރިވަރަކު ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ 50% އިން ސައްތަ އަނބުރާ އެ ދަރިވަރަކަށް ރައްދު ކުރެވޭނެއެވެ.

(ނ) އެ ދަރިވަރަކު ޔުނިވަރސިޓީން ވަކިވެއްޖެނަމަ، އެ ސެމިސްޓަރުގެ 07 ވަނަ ހަފްތާގެ ފަށުން ނަމަ، ދަރިވަރު ދައްކާފައިވާ ފީގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް އަނބުރާ ރައްދުކޮށް ނުދެވޭނެއެވެ.

(ރ) ދަރިވަރު ކޯހުން ވަކިވާ ދުވަސް ކަމުގައި ބަލާނީ ކޯހުން ވަކިވުމަށް އެދޭ ފޯމު ހުށަހަޅާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އެހެންކަމުން ޔުނިވަރސިޓީއަށް ލިޔުމުން އެންގުމަކާ ނުލައި ދަރިވަރު ކުލާހަށް ހާޒިރުނުވުމަކީ ޔުނިވަރސިޓީއަށް ދަރިވަރުން ފައްދާފައި ވަކިކުރުމުގެ އުޞޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ދަރިވަރު ވަކިކުރަން ނުވަތަ ވަކިވަންދެން އެސެމިސްޓަރަކަށް ކަނޑައެޅުއްވާ އިންސްޓޯލްމަންޓްގެ ފައިސާ ހިނގާނެއެވެ.

(ބ) މީގެ އިތުރުން އެކެޑެމިކް ކަލަންޑަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ތެރޭގައި ފުރު ހުށަހަޅައި، މާއްދާ އުނިކުރުމާ ކުރި ނަމަވެސް އެސެމިސްޓަރުގައި ދަރިވަރު ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންވަރު ދަރިވަރަށް ރައްދު ކުރެވޭނެއެވެ.

(ޅ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ ނުވަތަ ޔުނިވަރސިޓީގެ ދަރިވަރުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓާ ނުވަތަ ދަރިވަރުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އެހެންވެސް އުޞޫލަކާ ޚިލާފުވެގެން ޔުނިވަރސިޓީއިން ވަކިކުރާ ދަރިވަރަކު، އެދަރިވަރު ޔުނިވަރސިޓީއަށް ދައްކާފައިވާ ކޯސްފީ ނުވަތަ އެހެން ފީއެއް ނަމަވެސް އަނބުރާ ނުދެވޭނެއެވެ.

ކޯސް މުދުކަނޑާލާ ނުވަތަ ހުއްޓާލާ ދަރިވަރުންގެ ފީ

11 ކޯސް މުދުކަނޑާލާ ނުވަތަ ކޯހުގެ ކިޔެވުން ހުއްޓާލާ ދަރިވަރުން ދައްކާފައިވާ ފީއެއް އަނބުރާ ރައްދުކޮށްދެވޭނީ މި ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށެވެ.

ކާރުގެ ދަތުރުތަކުގެ ތެރެއިން ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

12 ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

(ހ) ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

(ށ) ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

(ނ) ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

13 ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

14 ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

(ހ) ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

15 (ހ) ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

16 ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން ކާރު ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގެ ތެރެއިން

ޝަރުޢާ ހުށަހެޅުން

17 މި ޤަވާޢިދުގައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާ ގުޅިގެން ޝަރުޢާއެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުން ނަމަ އަމަލު ކުރަންވާނީ ޖުޑީޝަރީގެ "ޝަރުޢާ ހުށަހެޅުމާބެހޭ ޤަވާޢިދު" އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ޖިސްޓްރީކަރ

18 ތިރީގައިވާ ޖިސްޓްރީކަރ، ޖީ އާ ބެހޭ ޤަވާޢިދުގެ ހުރިހާ ތިއްބުމެއްގައި ހިމަނަން ވާނެއެވެ. "ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޝާއިޢުކުރާ ޖީއަށް ބަޔާން ޖީ ތަކެއްކަން ކަނޑައަޅާ ކުރެވަން ކުރިޔާނުން ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ކުރިޔަށް ގެންދެވެ. ހަމަޖެހޭ ގޮތަށް ބަދަލުވުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ ނޫން ސަބަބަކާ ހުރެ ތިޔައެވެ ކުރިން އެންމެފަހު ނުކޮށް ޖީއަށް ބަދަލު ގެނައުމަކީ ޤަވާޢިދާއި ޚިލާފު ކަމެއް ނޫނެވެ."

ޤަވާޢިދު އިސްލާހުކުރުން

19 މި ޤަވާޢިދަށް އިސްލާހެއް ގެނައުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ ޤަވާޢިދުގެ މަތީވެރިޔާއެވެ.

މި ޤަވާޢިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން

20 މި ޤަވާޢިދަށް އަމަލުކުރަންފަށާނީ، މި ޤަވާޢިދު ޤަވާޢިދުގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުގެ މަތިން ދާއިރާގައި ޝާއިޢު ކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

މި ޤަވާޢިދުގައި ނުހިމެނޭ ކަމެއް

21 މި ޤަވާޢިދުގައި ނުހިމެނޭ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ އެކަމެއް ނިންމާނީ އެކަމާ ބެހޭ މަޤާމުގެ މަތިން ޤަވާޢިދު މަތިވެރިޔާ ނިންމުމުންނެވެ.

ދަރަޖަ 01- ކެޝްއަކަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުރި

ތިމަންގެ ފަރާތުން ތާވަލުގައި ދައްކާ ދަރަނި ކެނޑުމުގެ ކުރިން ތިމަންގެ ބިލް ދެނެގަތުމަށް، ކުލަދަށް ބަލައި ބަލަހައްޓަންވާ ގޮތް ތިމަންގެ ފަރާތުން ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ގޮތަށް (ތަކުރާރު 1) ކެނޑުމުގެ ފުރިހަނޑަށް ފަހު ކެނޑުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ގޮތަށް ކަމަށް ބަލައި ދެ ފަރާތުން ވެސް ގަބޫލު ކުރަންވާނެ.

ތަކުރާރު	ކުލަދަށް ބަލައި ކެނޑުމުގެ ކުރިން ތާވަލުގައި ދައްކާ ދަރަނި (ތިމަންގެ ބިލް ކެނޑުމަށް ފަހު ތާވަލުގައި ދައްކާ ދަރަނި /) ކެނޑުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ގޮތަށް	ތިމަންގެ ބިލް ކެނޑުމަށް ފަހު ތާވަލުގައި ދައްކާ ދަރަނި ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތް (ތިމަންގެ ބިލް ކެނޑުމަށް ކުރިން ތާވަލުގައި ދައްކާ ދަރަނި (ކުލަދަށް ބަލައި ކެނޑުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ގޮތަށް)	ތަކުރާރު
320	280	100	1 ތަކުރާރު ދުނިޔެއިން، ތެދުވެރިކަން، ދިލާކަމާ، ގާތްކަމާ، ކުރިއަށް ދާން ބޭނުންވާ ކަންތައް، ކަންތައްތަކުގެ ނަތީޖާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން، ދިވެހި ރާއްޖެ
350	300	130	2 ތަކުރާރު ދިވެހި ބަހުގެ ތެދުވެރިކަން، ބަހުގެ ބޭނުން، ބަހުގެ ގޮތް، ބަހުގެ ގޮތަށް ބަހުގެ ބޭނުން
400	320	140.00	3 ތަކުރާރު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ކުރިއަށް ދާގޮތް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދީނުގެ ގޮތް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދީނުގެ ގޮތް
420	360	160.00	4 ތަކުރާރު ބަލަހައްޓާ، ފާ، ދުވަސްވީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދީނުގެ ގޮތް
520.00	450.00	200.00	5 ތަކުރާރު ފުރިހަމަ ކެނޑުން

ތާރީޚް ގެނައި ފަރާތުގެ:

ގަޑިއިރު ފާސްކުރި ތާރީޚް:	24 ނޮވެމްބަރ 2026
ގަޑިއިރު ބަންދުކުރި ފަރާތް:	ހައި ސިސްޓަމްސް ސަޕޯޓް ފަރިއްތާ
ގަޑިއިރު ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ބަދަލުކުރި ތާރީޚް:	10 ނޮވެމްބަރ 2018
ގަޑިއިރު ފަހުން ބަދަލުކުރި ތާރީޚް:	25 ސެޕްޓެމްބަރ 2028
ގަޑިއިރު ބަދަލުކުރި ތާރީޚް:	18 ޖުލައި 2019
ގަޑިއިރު ބަދަލުކުރި ތާރީޚް:	26 ނޮވެމްބަރ 2020
ގަޑިއިރު ފަސްކުރި ތާރީޚް:	04 ޖެނުއަރީ 2024
ގަޑިއިރު ބަދަލުކުރި ތާރީޚް:	15 ނޮވެމްބަރ 2026